

МЕТОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

І.А. Бойко, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

В умовах мінливого і невизначеного зовнішнього середовища діяльність будь-якого підприємства харчової промисловості пов'язана із ризиком. При цьому не остання роль належить саме фінансовим ризикам, особливо в сучасних кризових умовах діяльності підприємств.

Під фінансовим ризиком розуміється результат вибору власниками чи менеджерами підприємства альтернативного фінансового рішення, направлено на досягнення очікуваного цільового результату фінансової діяльності при ймовірності понесення економічних збитків (фінансових втрат) в силу невизначеності умов його реалізації [1].

Оцінка фінансових ризиків має велике значення, оскільки неправильне визначення та оцінка ризику може стати однією з головних причин розвитку та загострення кризової ситуації на підприємстві.

Розглянемо основні методи оцінки фінансових ризиків. Бланк І.А. пропонує такі основні підходи до кількісної оцінки рівня фінансового ризику [1]:

- економіко-статистичні (визначення рівня фінансового ризику, дисперсії, середньоквадратичного відхилення, коефіцієнта варіації, бета-коефіцієнта);
- експертні (базуються на опитуванні кваліфікованих спеціалістів з подальшою математичною обробкою результатів опитування);
- аналогові (дозволяють визначити рівень ризику по окремих найбільш масових операціях підприємства використовуючи власний та зовнішній досвід).

Камінський А.Б. виділяє чотири концептуальних підходи до оцінки фінансових ризиків [3]: підхід, заснований на оцінці втрат в несприятливій ситуації; підхід, заснований на відображенні ризику за допомогою показників варіативності; підхід, який ґрунтується на концепції очікуваної корисності; підхід, заснований на аналізі чутливості.

Брегін Н.А. для оцінки фінансових ризиків пропонує використовувати якісний та кількісний аналіз. Якісний аналіз полягає в оцінці умови виникнення ризиків і визначення їх впливу на діяльність підприємства. Завдання кількісного аналізу полягає в чисельному вимірі впливу факторів ризику на ефективність функціонування підприємства [2].

Стоянова О.С, крім відомих економіко-статистичних методів оцінки ризику, пропонує додатково використовувати ефект фінансового важеля та силу дії фінансового важеля для оцінки фінансового ризику [5].

Крім вищезазначених методів оцінки фінансових ризиків може застосовуватись метод аналіз доцільності витрат [4]. Суть методу аналізу доцільності витрат ґрунтується на тому, що в процесі діяльності витрати по кожному конкретному напрямку, а також з окремих елементів мають неоднаковий ступінь ризику. Визначення ступеня ризику шляхом аналізу

доцільності витрат орієнтовано на ідентифікацію потенційних зон ризику. Такий раціональний підхід тим, що дає можливість виявити «вузькі» місця в діяльності підприємства з точки зору ризику, а потім розробити шляхи їх ліквідації.

В цілому, методика оцінки фінансових ризиків повинна відповідати таким вимогам як достовірність та об'єктивність висновків, точність, економічна доцільність (витрати на проведення аналізу не повинні перевищувати додаткових доходів від використання результатів оціночної діяльності).

Підприємство може обирати будь-які методи оцінки ризиків, при цьому на вибір методу буде впливати можливість кількісної оцінки, можливість якісної оцінки, простота розрахунків, доступність інформації, можливість оцінки в динаміці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бланк, И.А. Управление финансовыми рисками / И.А. Бланк – К. : Ника-Центр, 2005. – 600 с.
2. Брегін, Н.А. Механізм оцінки й управління фінансовими ризиками підприємств / Н.А. Брегін. – Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. – 172 с.
3. Камінський, А.Б. Концептуальні підходи до вимірювання фінансових ризиків / А.Б. Камінський // Фінанси України. – 2006. – №5. – С. 78-85.
4. Лук'янова, В.В. Економічний ризик : Навч. посіб. / В.В. Лук'янова, Т.В. Головач. – К.: Академвидав, 2007. – 464 с.
5. Финансовый менеджмент : теория и практика : Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – [5-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Изд-во «Перспектива», 2002. – 656 с.